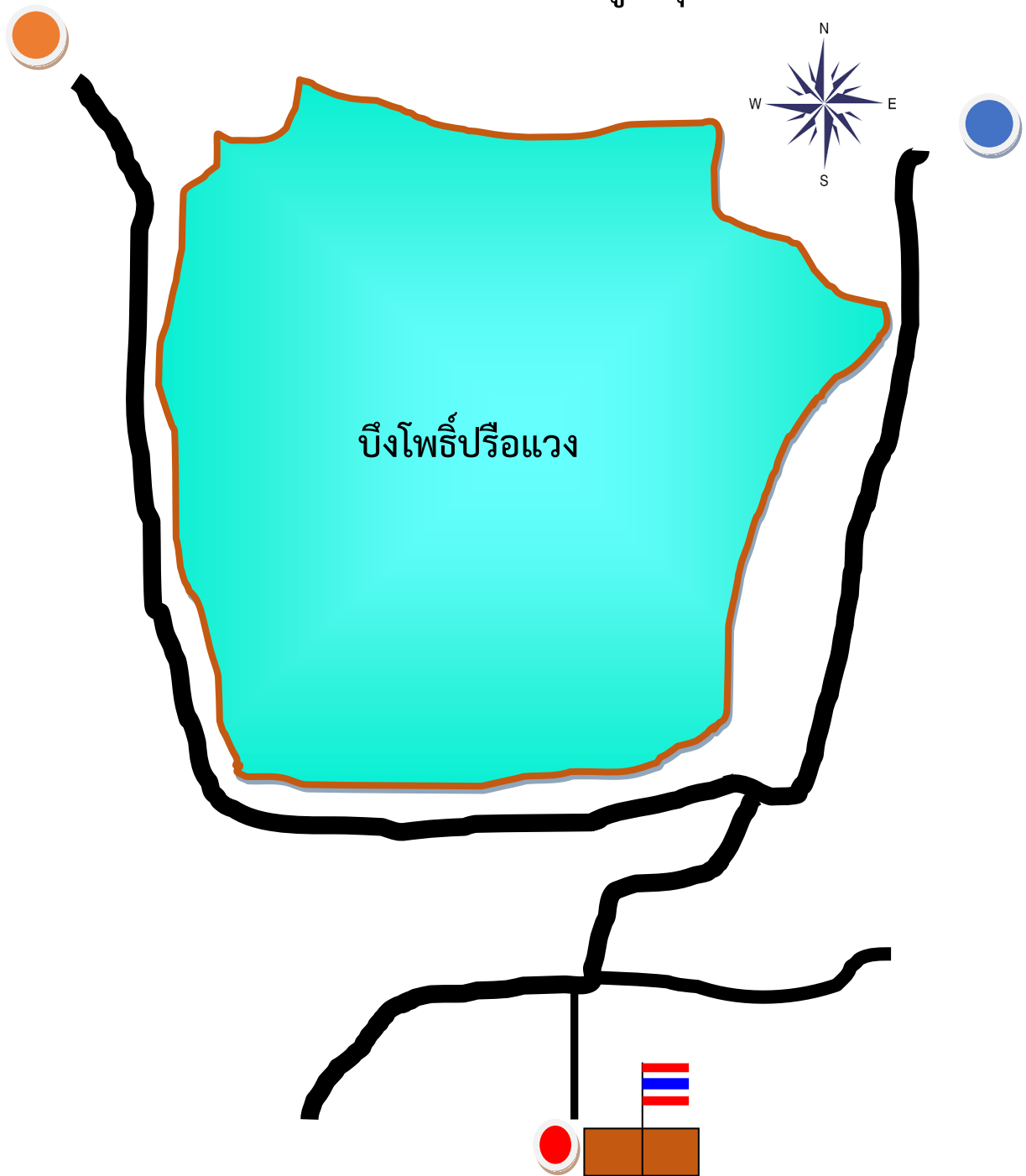

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

- ★ ความหลากหลายทางชีวภาพบึงโพธิ์ปรี๊ดแวง
- ★ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านโนนด่าน

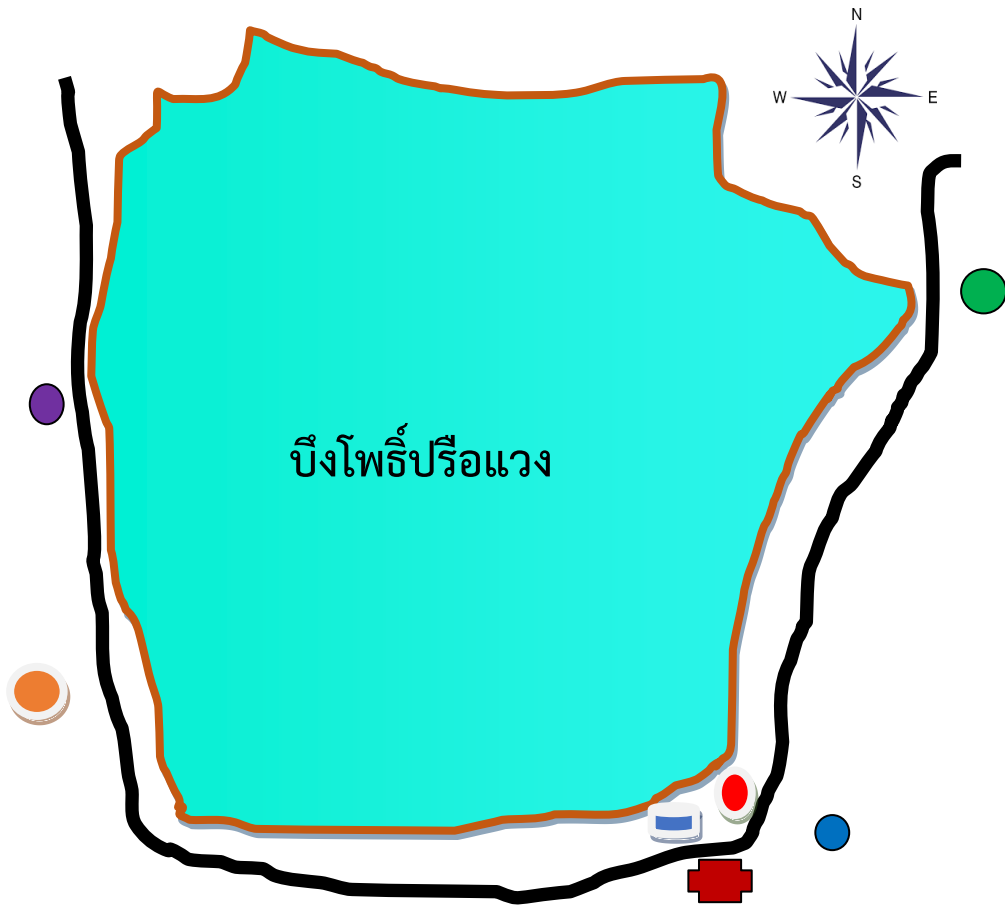
แผนที่แสดงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โรงเรียนหนองงูเห่าล้อมพิทยาคม

- เข้าจากวัดหนองจอกถึงบึงโพธิ์ปรีอวาง 5 กิโลเมตร
- เข้าจากถนนมิตรภาพถึงบึงโพธิ์ปรีอวาง 3 กิโลเมตร
- ระยะทางจากโรงเรียนหนองงูเห่าล้อมพิทยาคม
ถึงบึงโพธิ์ปรีอวาง 4 กิโลเมตร

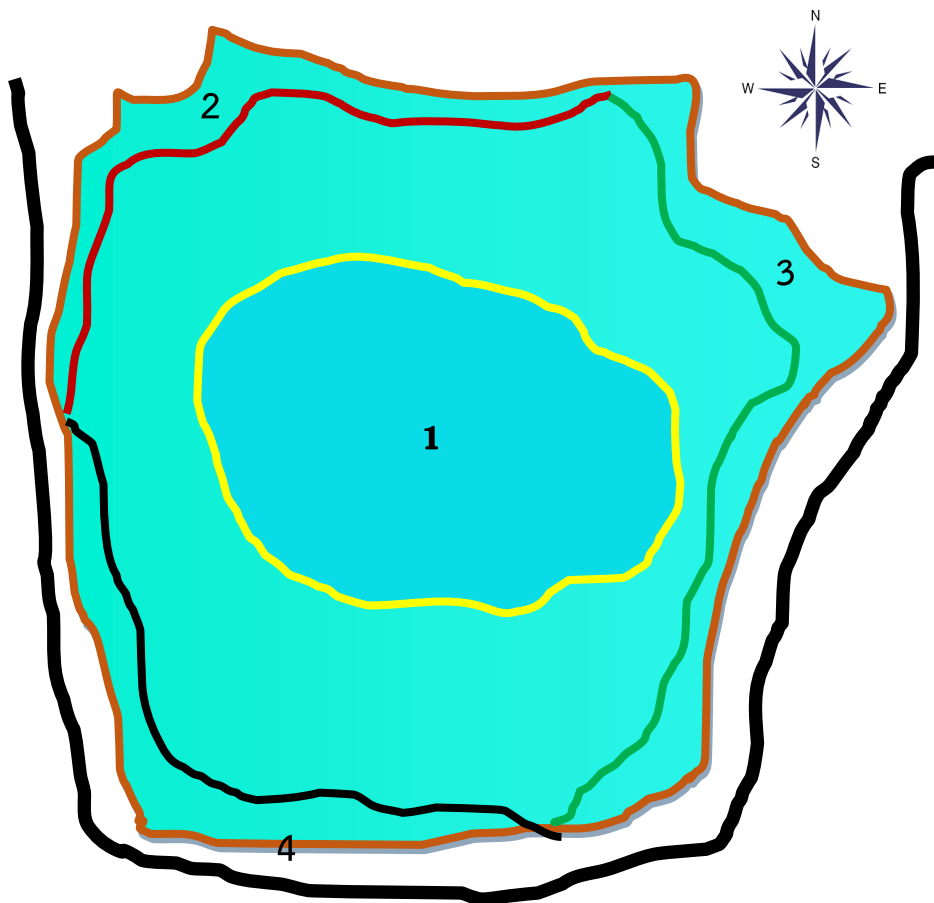
แผนที่แสดงหมู่บ้านและสถานที่สำคัญที่ตั้งรอบบึงโพธิ์ปรีอแวง

สถานที่สำคัญที่อยู่รอบบึงมีดังนี้

- บ้านโนนหมั่น
- บ้านนาตาวงษ์
- บ้านโพธิ์
- วัดโพธิ์
- วัดโนนนางแก้ว
- สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองงูเหลือม
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนนาตาวงษ์

แผนที่แสดงแหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตในบึงโพธิ์ปรีอวาง

แหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ

- 1 สัตว์น้ำ
- 2 สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก
- 3 สัตว์เลื้อยคลาน
- 4 พืช

สัตว์น้ำ

สัตว์น้ำในบึงโพธิ์ปรีอแวง มีหลากหลายชนิด สัตว์น้ำในที่นี้จะขอกกล่าวถึงปลา ปลาที่อาศัยอยู่ในบึงโพธิ์ปรีอแวงมีหลายชนิด ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง ปลาช่อน ปลาดุก ปลานิล ปลาสลิด ปลาชะโด ปลาชิว กุ้ง ที่มีเนื้อหาดังนี้

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ปลาช่อน	<i>Channa striata</i>	Channidae	ปล่าช่อน	ปลาช่อน น้ำจืดชนิดหนึ่ง มีขนาดใหญ่ นิยสดู ชีวิตออกลูกเป็นไข่ ในบึงโพธิ์ปรีอแวงมีปลาช่อนอาศัยอยู่ชุกชุมมาก เป็นแหล่งโปรตีนสำหรับชาวบ้าน นอกจากจะนำมาประกอบอาหารแล้วยังทำการเพาะเลี้ยงเพื่อไม่ให้สูญพันธุ์และนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ปลาดุกด้าน	<i>Claria batrachus</i>	Clariidae	ปล่าดุกด้าน	ปลาดุกด้านเป็นปลาไม่มีเกล็ด ลำตัวยาว มีหัวที่แบนและแข็ง มีหนวดยาวแปดนิ้ว มีครีบหลังและครีบก้นยาวเกินครึ่งของความยาวลำตัว กินปลาอื่นที่ตัวเล็กกว่าเป็นอาหาร กินซากพืชและซากสัตว์ ออกลูกเป็นไข่ ในบึงโพธิ์ปรีอแวงมีปลาดุกอยู่มากนอกจากจะนำมาประกอบอาหาร เช่น ปลาดุกย่าง ปลาดุกแดดเดียวแล้วยังทำการเพาะเลี้ยงเพื่อไม่ให้สูญพันธุ์และนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ปลานิล	<i>Oreochromis niloticus</i>	Cichlidae	ปล่านิล	ปลานิลมีเป็นรูปร่างคล้ายปลาหมอเทศ แตกต่างกันว่าปลานิลมีลายสีดำและจุดสีขาวสลับกันไป บริเวณครีบหลัง ครีบกัน และลำตัวมีสีเขียวปนน้ำตาล มีลายดำพาดขวางตามลำตัว ในบึงโพธิ์ปรีอวงปลานิลเป็นอาหาร เป็นรายได้เสริมให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆบึงในการแปรรูปอาหาร และอนุรักษ์พันธุ์ไว้
  				

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ปลาชะโด	<i>Channa micropeltes</i>	Channidae	ปล้าโด	ปลาชะโด มีรูปร่างเรียวยาวทรงกระบอก ส่วนหัวโตจะงอยปากยื่น ปากกว้าง ตาโต มีฟันเป็นเขี้ยวบนขากรรไกร หัวด้านบนราบ ถ้าดูจากตอนบนจะโค้งมนคล้ายงู ลำตัวค่อนข้างกลม ออกลูกเป็นไข่ มีอวัยวะช่วยหายใจเป็นหลอดสีแดงอยู่ในคอหอย เรียกว่า Suprabranchia จึงสามารถอยู่ในแหล่งน้ำที่มีออกซิเจนต่ำได้ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆบึงโพธิ์ปรีอวง นำปลามาเป็นอาหาร แปรรูปอาหาร เช่น ส้มปล้าโด จำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และอนุรักษ์พันธุ์ไว้
 				

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
กุ้งฝอย	<i>Macrobrachium lanchesteri</i> de Man	Palaemonidae	กุ้งฝอย	กุ้งฝอยเป็นกุ้งน้ำจืดขนาดเล็กอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติไข่ในบึงโพธิ์ปรือแวงมีกุ้งฝอยอยู่มาก นอกจากจะนำมาประกอบอาหาร เช่น กุ้งจ่อม ทอดมันกุ้งแล้วยังทำการเพาะเลี้ยงเพื่อไม่ให้สูญพันธุ์และนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
				

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ปลาซิว	<i>Rasbora tornieri</i>	Cyprinidae	ปล่าซิว	ปลาซิวมีขนาดเล็กหรือเรียกว่าปลาแปบปล่าตัวมีสีเงินชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงชาวบ้านมักจะนำมาประกอบเป็นอาหารได้แก่ ปลาร้า ปลาจ่อม และชาวบ้านช่วยกันอนุรักษ์ไว้เพื่อไม่ให้สูญพันธุ์นำไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
				

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่อาศัยอยู่รอบ ๆ บึงโพธิ์ปรีอแว มีหลากหลายชนิด ในที่นี้จะขอกล่าวถึง สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่อาศัยอยู่รอบ ๆ บึงโพธิ์ปรีอแวดังจะยกตัวอย่าง กบ อึ่งอ่าง ที่มีเนื้อหาดังนี้

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
กบนา	<i>Hoplobatra-Chus rugulosus</i>	Ranidae	ก๊บนา	กบนาลักษณะผิวด้านหลังมีสีน้ำตาลจุดดำ ผิวหนังขรุขระมีรอยย่นที่ริมฝีปากมีแถบดำ ใต้คางมีจุดดำหรือแถบลายดำ กบนาตัวเมียมีขนาดโตกว่าตัวผู้ บริเวณบึงโพธิ์ปรีอแวจะพบกบนาอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อฝนตกลงมา กบนาจะออกมาผสมพันธุ์รอบๆบึง ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆบึงจะจับกบนามาเป็นอาหารในช่วงเวลาที่กบออกมาผสมพันธุ์และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้อีกด้วย

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
อึ่งอ่าง	<i>Kaloula pulchra</i>	Microhylidae	อึ่ง	อึ่งอ่างมีลำตัวอ้วนกลม ไม่มีคอ หัวกว้าง และปลายปากแหลมไม่มาก ขาและแขนค่อนข้างสั้น มีความยาวไล่เลี่ยกัน นิ้วมือและนิ้วเท้า ตอนปลายแผ่แบน และตัดตรงทางด้านหน้า ผิวหนังเรียบลื่น มีปุ่มเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วหลัง บริเวณบึงโพธิ์ปรีอแวมีอึ่งอ่างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อฝนตกอึ่งจะออกมาผสมพันธุ์กัน ชาวบ้านนิยมจับมาเป็นอาหาร เช่น อึ่งย่าง ต้มยำ และปลาร้าอึ่งอ่าง ซึ่งเป็นการถนอมอาหารที่เก็บไว้บริโภคในยามขาดแคลน

สัตว์เลื้อยคลาน

สัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่รอบๆบึงโพธิ์ปรีอแวง มีหลากหลายชนิด ในที่นี้จะขอกล่าวถึง สัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่รอบ ๆ บึงโพธิ์ปรีอแวงดังจะยกตัวอย่าง แอ้ เต่า ที่มีเนื้อหาดังนี้

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
แอ้	<i>Leiolepis belliana</i>	Agamidae	แอ้	แอ้ เป็นสัตว์เลื้อยคลานมีรูปร่าง ลำตัวยาวมีหาง รูปร่างคล้ายกิ้งก่า แต่ผิวหนังเรียบไม่มีเกล็ด มีสีเข้ม บริเวณใต้ท้อง อาศัยอยู่ในดินโดยขุด รูอยู่ในดินมักอยู่รวมกันเป็นฝูง บริเวณบึงโพธิ์ปรีอแวงมีแอ้อาศัยอยู่ รอบๆบึงเป็นจำนวนมากชาวบ้าน มักจะจับมาเป็นอาหารโดยการขุดดิน ตามรูที่แอ้อาศัยอยู่ ปัจจุบันชาวบ้าน มักจะอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานได้ดู มากกว่าการจับมาเป็นอาหาร

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
เต่านา	<i>Malayemys subtrijuga</i>	Testudinoidea	เต่านา	เต่านาน้ำจืดขนาดเล็ก มีลักษณะ เต่น คือ กระดองส่วนบนมีสันนูน 3 เส้น เห็นได้ชัดเจน อันเป็นที่มาของ ชื่อสามัญ และมีขอบเรียบ ส่วนหัวมี ขนาดใหญ่และมีลายเส้นสีเหลืองหรือ สีขาว กระดองส่วนบนมีสีน้ำตาลและ ขอบสีครีมหรือสีเหลือง กระดอง ส่วนล่างมีสีเหลือง และแต้มสีดำบน แผ่นเกล็ด ขณะที่สีผิวทั่วไปเป็นสี น้ำตาลเทาหรือดำ บริเวณส่วนหน้า และจมูกมีลายเส้นขีดสีขาวบริเวณบึง โพธิ์ปรีอแวงพบเต่าอยู่เป็นจำนวน มากชาวบ้านไม่นิยมจับมาเป็นอาหาร มักจะนำไปปล่อยเพื่อเป็นการสร้าง บุญกุศลแก่ตนเอง

พืชน้ำ

พืชน้ำในบึงโพธิ์ปรีอแวง มีหลากหลายชนิด พืชน้ำในที่นี้จะขอลำถึงพืชน้ำที่อาศัยอยู่ในบึงโพธิ์ปรีอแวงมีหลายชนิด ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง สำหรับทางกระรอกธูปฤาษี บัวสาย ผักตบชวา ที่มีเนื้อหาดังนี้

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
สาหร่าย ทาง กระรอก	<i>Hydrilla verticillata</i>	Hydrocharitaceae	สาหร่าย ทาง กระรอก	สาหร่ายทางกระรอกเป็นพืชน้ำชนิดเดียวในสกุล Hydrilla ลักษณะเป็นพืชใต้น้ำ ต้นเป็นสายเรียวยาว รากยึดติดพื้นดินหรืออาจลอยน้ำ ใบเป็นใบเดี่ยวรูปแถบแกมดอกหรือรูปไข่ ขอบใบจักฟันเลื่อย ในบึงโพธิ์ปรีอแวงพบสาหร่ายทางกระรอกขึ้นเป็นจำนวนมาก เป็นแหล่งอาหารของปลากินพืช ชาวบ้านมักนิยมนำมาเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เพื่อเป็นอาหารเสริมได้เป็นอย่างดี

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ธูปฤาษี	<i>Typha angustifolia</i> L.	Typhaceae	ลำพัน	ธูปฤาษีเป็นไม้ล้มลุกอายุหลายปี ตั้งตรง เหง้ากลม แทงหน่อขึ้นเป็นระยะสั้นๆ ใบเดี่ยวเรียงสลับระนาบเดียว ใบเป็นรูปแถบแบน กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 2 เมตร ใบแตกสลับกันเป็นสองแถว ด้านข้าง มีกาบใบ แผ่นใบด้านบนโค้งเล็กน้อย ส่วนด้านล่างแบน ช่อดอกเป็นสีนํ้าตาล ช่อดอกรูปทรงกระบอก ในบึงโพธิ์ปรีอแวง มีต้นธูปฤาษีขึ้นเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจะนำมาใช้ประโยชน์โดยตัดมาตากแดดแล้วนำมาทอเสื่อ

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
บัวสาย	Nymphaea lotus	Nymphaeaceae	สายบัว	บัวสายเป็นพืชน้ำชนิดหนึ่ง มีลำต้นใต้ดินเป็นหัว หรือเหง้า ลักษณะคล้ายหัวเผือก ใบเดี่ยวแตกจากเหง้า ก้านใบยาว อ่อน ส่งใบขึ้นมาลอยบนผิวน้ำ แผ่นใบค่อนข้างกลม ผิวใบด้านบนเรียบเป็นมัน ด้านล่างมีขนละเอียด ดอกเป็นดอกเดี่ยว ก้านดอกเหมือนก้านใบ ภายในมีเยื่อใยและท่ออากาศมาก ในบึงโพธิ์ประจักษ์มีบัวสายขึ้นบ้างบริเวณขอบบ่อที่มีน้ำไม่ลึกมาก ชาวบ้านนำมาประกอบอาหาร กินกับน้ำพริก แกงสายบัว
				

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ผักตบชวา	Eichhornia crassipes	Pontederiaceae	ผักโป่ง	ผักตบชวามีลำต้นสั้นแตกใบเป็นกอลอยไปตามน้ำ มีไหล ซึ่งเกิดตามซอกใบแล้วเจริญเป็นต้นอ่อนที่ปลายไหล ถ้าน้ำตื้นก็จะหยั่งรากลงดิน ใบเป็นใบเดี่ยวรูปไข่หรือเกือบกลม ก้านใบกลมอวบน้ำตรงกลางพองออก ภายในเป็นช่องอากาศคล้ายฟองน้ำ ช่วยให้ลอยน้ำได้ ดอกเกิดเป็นช่อที่ปลายยอดมีดอกย่อย 3-25 ดอก สีม่วงอ่อน ในบึงโพธิ์ประจักษ์มีผักตบชวาขึ้นเนื่องจากมีการควบคุมเพื่อไม่ให้ขยายพันธุ์มาก ชาวบ้านใช้ประโยชน์โดยนำมาเลี้ยงเป็ด ไก่ และนำมาทำปุ๋ยหมัก
				

เครื่องมือจับสัตว์น้ำ

เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆ บึงโพธิ์ปรีอเวงจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ใช้จับสัตว์น้ำภายในบึงโพธิ์ปรีอเวงหลายชนิด ซึ่งจะขอยกตัวอย่าง สุ่มจับปลา ข้อง ไซ จั่น ที่มีเนื้อหาดังนี้

ชื่อสามัญ	ภาษาโคราช	ลักษณะ
สุ่ม	สุ่มป่า	สุ่มจับปลา เป็นเครื่องมือไว้สำหรับครอบปลาในน้ำต้นทำด้วยซี่ไม้ไผ่หลายเส้นที่เหลาจนเป็นซี่เล็ก ๆ แล้วนำมาสานเป็นตาข่าย กับไม้ไผ่ นำไปรมควันจนดำจนทำให้มีสีสวย ป้องกันมอดไม้กัด ไม้ไผ่ที่รมควันให้หายร้อนก่อน แล้วนำมาเหลาเป็นซี่เล็ก ๆ ไปร่นไฟให้ทื่อตรงปลายอ่อน และขยายเล็กน้อย เพื่อสานไม้ไผ่ได้ ซึ่งต้องเน้นความถี่เป็นสำคัญป้องกันปลาออกนอกสุ่ม ก่อนนำเชือกมาถักระหว่างซี่ไม่ให้หลุดออกจากกัน ชาวบ้านใช้สุ่มครอบปลาในบริเวณที่มีน้ำไม่ลึกมาก

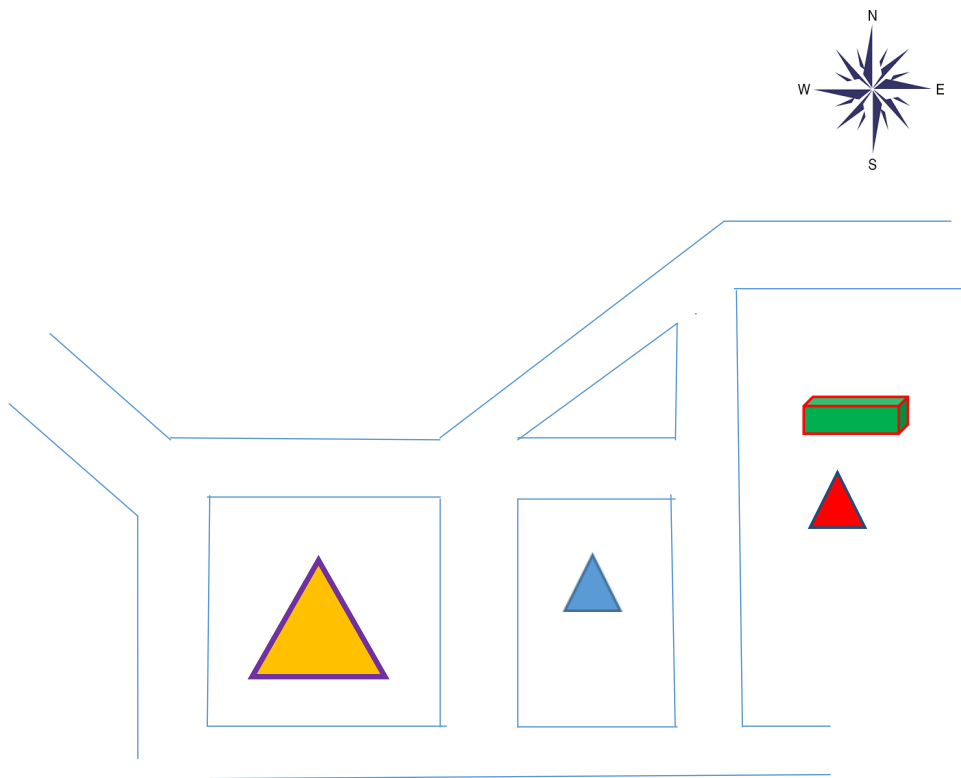
ชื่อสามัญ	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ข้อง	หม่วง	ข้อง เป็นเครื่องจักสานชนิดหนึ่ง สานด้วยผิวไม้ไผ่ ปากแคบอย่างคอหม้อ มีฝาปิดเปิดได้ เรียกว่า ฝาข้อง ฝาข้องมีชนิดที่ทำด้วยกะลามะพร้าว และใช้ไม้ไผ่สานเป็นรูปกรวย ปลายกรวยแหลมปลายเป็นซี่ไม้ไผ่เรียกว่า งามแซง ข้องใช้สำหรับใส่ ปลาปู กุ้ง หอย กบ เชียดใช้ใส่ปลา กุ้ง หอย ทุกชนิด ใช้ในเวลาที่จะออกไปหาปลา โดยผูกข้องไว้ที่เอว ชาวบ้านนิยมใช้ข้องไว้ใส่สัตว์น้ำที่จับมาได้ เพราะพกพาง่าย

ชื่อสามัญ	ภาษาโคราช	ลักษณะ
ไซ	ไซ	ไซ เป็นเครื่องมือดักสัตว์น้ำ โดยมากดักปลาในกลุ่มปลาเล็ก ไซมีหลายรูปทรง ตั้งชื่อตามรูปทรงนั้น สานเป็นทรงกระบอกและทำปากทางเข้าเป็นงาแซง (ซี่ไม้เสียมปลายแหลม รูปทรงคล้ายกรวยที่บีบแบนๆ ทำให้ปลาเข้าได้ แต่ว่ายสวนความคมของปลายไม้ออกมาไม่ได้) ชาวบ้านมักใช้ไซดักปลาในหน้าที่อยู่รอบๆ บึงโพธิ์ปรีอแว ในช่วงปลายฤดูฝน ต้นข้าวเริ่มออกรวงจะสุกแล้วชาวบ้านจะเปิดน้ำออกจากนา ก็จะนำไปไปวางในร่องน้ำเพื่อดักปลานำมาเป็นอาหาร
		

ชื่อสามัญ	ภาษาโคราช	ลักษณะ
จั่น	จั่น	จั่นเครื่องมือดักปลา นิยมใช้ทางภาคอีสาน ทรงกล่องสี่เหลี่ยม มีทางเข้าทางเดียว ด้วยฝากลไก เชื้อมไปยังภายใน หากมีปลาปลาไหล หรือสิ่งมีชีวิตเข้าไปในจั่น ไปชนกับเชือกกลไก จะทำให้ฝาจั่นปิดลงทันที ชาวบ้านรอบบึงโพธิ์ปรีอแวมักใช้จั่นดักปลาช่อนที่จะหารังไข่ในฤดูฝน โดยวางจั่นไว้ข้างๆ บึงที่มีปรากเพื่อล่อให้ปลาช่อนที่หารังไข่เข้าไปก็จะสามารถจับมาเป็นอาหารได้
		

แผนที่แสดงศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายเหตุ

- โรงเรียนหนองงูเห่ามพิทยาคม
- บ้านโนนกรด
- บ้านโนนด่าน
- ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนด่าน

ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนด่าน ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในครอบครัวของตนเองจนประสบความสำเร็จภายในชุมชน จนมีชื่อเสียงทำให้ชุมชนและหมู่บ้านอื่นๆ มาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก กิจกรรมภายในศูนย์ประกอบไปด้วยฐานการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงเป็ดเทศ การเลี้ยงกบ การเพาะเห็ด การผลิตปุ๋ยหมัก การปลูกผักสวนครัว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฐานการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงหมูหลุม

วิธีการเลี้ยงหมูหลุม ขุดหลุมขนาด 3X4 เมตร ลึก 1.5 เมตร ก่อปลั๊กฉาบปูนทั้ง 4 ด้าน ไม่ต้องเทพื้นปูน นำวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ ขี้เลื่อย ฟาง รำละเอียด ดินแดง ถ่าน รดน้ำหมักชีวภาพ รองพื้นด้วยวัสดุดังกล่าวจำนวน 3 ชั้น หนา 30 เซนติเมตร ทิ้งไว้ 14 วัน แล้วนำหมูมาปล่อยลงเลี้ยง จำนวน 5 ตัว ใช้เวลาเลี้ยง 4 -5 เดือนถ้าวัสดุในหลุมยุบลงให้เติม แกลบลงไปเรื่อยๆ รดด้วยน้ำหมักชีวภาพเพื่อดับกลิ่นขี้หมู เมื่อจำหน่ายหมูจะได้ปุ๋ยขี้หมูนำไปใส่พืชผักได้ตามต้องการ ช่วยลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงไก่ไข่

วิธีการเลี้ยงไก่ไข่ สร้างโรงเรือนเพื่อกันฝนกันแดด รองพื้นคอกด้วยแกลบ ขี้เลื่อย ฟางข้าว ปล่อยไก่สาวพร้อมไข่ในคอก มีที่ให้น้ำ ให้อาหารให้เพียงพอ ไก่จะเริ่มไข่หลังจากซื้อมาเลี้ยงประมาณ 7 วัน ไก่จะเริ่มไข่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ใช้อาหารไก่ไข่ เศษพืชผักเสริมให้ไก่กินทุกวัน ทำให้ไก่ไม่เครียด หลังจากไก่เลิกไข่ให้จำหน่ายแม่ไก่แล้วซื้อไก่ชุดใหม่มาเลี้ยง หลังจากขายไก่ทุกรุ่นจะได้ปุ๋ยจากมูลไก่นำไปใส่พืชผักได้ตามต้องการ ช่วยลดต้นทุนการซื้อปุ๋ย

ฐานการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงเป็ดเทศ
 วิธีการเลี้ยงเป็ดเทศ สร้างโรงเรือนเพื่อกันฝนกันแดด รองพื้นคอกด้วยแกลบ ปล่อยลูกเป็ดลงในคอก ให้อาหารเป็ดเนื้อ เสริมด้วยพืชผัก ต้นกล้วยสับผสมรำละเอียด น้ำหมักชีวภาพให้เป็ดกินทุกวันจนเป็ดโตมีขนาดตามที่ต้องการ สามารถจำหน่ายได้ใช้เวลาประมาณ 3-5 เดือน เมื่อจำหน่ายตัวเป็ดแล้วจะได้ปุ๋ยจากมูลเป็ดนำไปใส่พืชผักตามที่ต้องการ แล้วพักคอก 14 วันทำความสะอาดพื้นคอกแล้วเตรียมเลี้ยงเป็ดในรุ่นต่อไป

ฐานการเรียนรู้ การเลี้ยงกบ
 วิธีการเลี้ยงกบ ขุดหลุมขนาด 2 X 3 เมตร ลึก 1 เมตร ใช้พลาสติกดำรองพื้นและด้านข้างบ่อ ใช้ไม้หรือ อิฐบล็อกจากทับพลาสติกดำ ใส่น้ำลงไปบ่อด้านข้างบ่อทั้งสี่ด้านใช้ตาข่ายเขียวล้อมเพื่อไม่ให้กบออกมาจากบริเวณบ่อ ปล่อยลูกกบบกลงไปในบริเวณที่เลี้ยง ให้อาหารกบทุกวัน นำน้ำในบ่อกบมารดพืชผักเพราะต้องเปลี่ยนน้ำในบ่อกบถ้าน้ำสกปรกเป็นการเกื้อกูลกันระหว่างการเลี้ยงกบกับพืชผัก ใช้เวลาเลี้ยง ประมาณ 6 เดือน สามารถจับกบจำหน่ายได้

ฐานการเรียนรู้ เรื่อง การเพาะเห็ดนางฟ้า
 วิธีการเพาะเห็ดนางฟ้า สร้างโรงเรือนกันฝน กันแดด ด้านข้างของโรงเรือนใช้แฝกปิดกั้น ด้านข้างทั้งสี่ด้าน ด้านในทำขาตั้งเพื่อวางก้อนเห็ดให้น้ำเพื่อให้เกิดความชื้นเห็ดจะเริ่มออกดอกและสามารถเก็บกินและขายในชุมชนเป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

ฐานการเรียนรู้ เรื่อง การผลิตปุ๋ยหมัก
 สร้างโรงเรือนเพื่อกันฝนกันแดด กันด้านข้างด้วยอิฐบล็อกสามด้าน นำมูลสัตว์เช่น มูลโค มูลเป็ด มูลไก่ ผสมกับเศษใบไม้แห้ง เศษหญ้าแห้ง ราดด้วยน้ำหมักชีวภาพ หรือ พด. 1 ทิ้งไว้ให้เศษใบไม้ เศษหญ้าย่อยสลาย และควรกลับกองปุ๋ยหมักเพื่อให้วัสดุย่อยสลายเร็วขึ้น แล้วนำไปใส่พืชผัก ไม้ผล ตามต้องการ

ฐานการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัว
 การปลูกผักสวนครัว เตรียมแปลงโดยการขุดดินตากดินไว้ประมาณ 7 วันเพื่อฆ่าเชื้อโรค เก็บวัชพืชออกให้หมด แล้วทำการย่อยดินให้เป็นก้อนเล็กๆ ใช้ปุ๋ยหมักผสมคลุกเคล้าก่อนทำการปลูกพืชผักที่ต้องการให้น้ำ ดูแลพรวนดิน กำจัดวัชพืช เติมปุ๋ยหมักชีวภาพ และไม่ใช่สารเคมี ใช้น้ำหมักสมุนไพรในการป้องกันและกำจัดแมลง จนพืชผักเจริญเติบโต สามารถนำไปกิน เหลือกินก็นำไปจำหน่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

เอกสารอ้างอิง

สม เริกกลาง บ้านเลขที่ 40 หมู่ 11 ตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

สุรศักดิ์ แพกลาง บ้านเลขที่ 55 หมู่ 11 ตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

สุแทน สุ่มอินทร์ บ้านเลขที่ 31 หมู่ 5 ตำบลหนองสูงเหล็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ราตรี กระจงกลาง บ้านเลขที่ 59 หมู่ 4 ตำบลหนองสูงเหล็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

โอवास ห่วงกลาง บ้านเลขที่ 900/14 หมู่ 6 ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา